

Den forpligtede skole

Samfundet har villet, at lærerne ikke behøver at have meget på hjerte. Hvis man ikke har det, kan man hverken være forælder eller lærer

Af Britta Schall Holberg

Jeg er uddannet lærer fra N. Zahles Seminarium og tænker tit med dyb respekt tilbage på min seminarietid, som blev afsluttet i 1964.

Hver gang folkeskolen er til debat, og hver gang vi hører om, hvor dårlige de danske børn i forhold til andre børn er til at læse og alt det andet, tænker jeg med glæde tilbage på det, vi lærte på Zahle.

Vi lærte, at vil man være lærer, så er det ikke bare for at få en stilling og et udkomme. Vil man være lærer, så er det, fordi man har noget indeni, som man brænder for at levere videre til børn og unge. Det var det, uddannelsen gik ud på at nære – ilden inden i de unge lærere. Det var en vigtig opgave, de stod ved begyndelsen til. Der hvilede et kolossalt ansvar på os, fik vi at vide. I unge øren lød det måske lidt højtravende, men efterhånden som undervisningen skred frem, følte vi det selv sådan. At det var en gerning, vi gik ind til.

Vi lærte, hvordan man disponerer en time. Gud nåde og trøste den, der ikke var i stand til at skrive en synopsis over, hvad man ville igennem i hver af de timer, vi havde på øvelsesskolen. Og synopsen skulle slutte med: hvis tiden tillader ... Man skulle ikke stå der som et andet fjols og have ti minutter tilovers, som man ikke anede, hvad man skulle stille op med. Men som eleverne så kunne daske væk.

Vi lærte, at frikvarteret også var beregnet til at få de sidste ting på plads inden den næste time. Vi lærte, at læreren rejser sig fra lærerværelsessamtalerne, inden klokken ringer. Vi lærte, at læreren står ved døren til klassen, når klokken ringer ind, så han eller hun kan tage imod klassen, når den kommer stormende. Signalet skal være klart: »Jeg er her. Nu begynder timen«.

Vi lærte, at alfa og omega var, at læreren fra første dag kendte sine elevers navne. Fordi det er udtryk for almindelig respekt over for et andet menneske – også et barn – at man ved, hvad barnet hedder, men også fordi det ikke er muligt at komme i nærkontakt med et barn, som ustandselig må tituleres med: du dernede med den røde trøje og de blå briller, fordi læreren ikke har så megen interesse for sine elever, at han orker at lære deres navne.

Vi lærte, at elevernes hjemmeopgaver skulle rettes fra den ene dag til den næste. Ja, vi lærte, at de skulle rettes – af læreren, ikke af eleverne selv, eller måske slet ikke.

Så mange fif fik vi, så mange krav blev vi stillet over for, som vi skulle opfylde. Et bud var bærende: »I skal gøre jer umage. Hvis I ikke gør det, hvordan kan I så forlange, børnene skal? I må have noget på hjerte, hvordan kan I ellers forestille jer, at jeres elever skal finde interesse i det, I vil fortælle dem?«

Vi lærte at sætte rammer op for en seriøs og vedkommende undervisning. Vi lærte, at man ikke måtte spille elevernes tid.

Jeg sender denne undervisning så mange tanker så tit. For dels var den udtryk for en voldsom respekt for lærergerningen og for denne gernings betydning. At være lærer var ikke noget med Ø-timer og konfrontationstimer, og hvad det hele er blevet hakket op i i de seneste mange år. Når man følger den tilbagevendende debat om den elendige danske folkeskole, kan man få ondt af lærerne, der ustandselig skal lægge øren til en kritik af deres arbejde. For i grunden er de sagesløse. For siden vi fik vores uddannelse på Zahle i 1964, er der sket meget.

Læreren er holdt op med at være en autoritet. Forældrene er holdt op med at bakke skolens arbejde op. Skolen er blevet et sted, der skal ordne alt fra tandbørstning, opdragelse og til meget andet og så altså lige undervisning. Hertil kommer, at lærerne ligefrem er blevet bedt om at udmåle deres tid i intervaller, der gør det helt legitimt at sige: »Nu har jeg gjort mit, tak for i dag«.

Samfundet har villet, at lærerne ikke behøver at have meget på hjerte. Lærerne måtte ikke indoktrinere. Og det må de selvfølgelig ikke, men det blev jo til, at de slet ikke måtte stå for noget, have noget på hjerte. Hvis man ikke har det, kan man hverken være forælder eller lærer.

Samfundet ligger, som det har ret. Man ville ikke faglighed, man ville ikke, at læreren skulle udarbejde en plan for sin undervisning, man ville ikke læreren som autoritet. Man ønskede lærer og elev ligestillet, og man ønskede, at forældrene kunne levere et uvornt barn i skole og få det vornt tilbage.

Der er meget at rette op. Jeg er sikker på, at det ikke klares ved prøver af eleverne alene. Det handler snarere om, at samfundet højner sin respekt for den viden og den indsats, der gør en forskel. Det gælder såmænd hele vejen rundt.

Det handler om ånd og om idealer.